

KAKO IZBRATI DOBRE REJNIKE

Alma Jordan, Margaret R. Rodway; Correlates of effective foster parenting

Social Work Research and Abstracts, 21, 1984, št. 2, str. 27-32

Eden glavnih problemov na področju rejništva je, kako izbrati uspešne rejnike. V zadnjem desetletju je bilo veliko navora vloženega v to, da bi izboljšali kriterije izbora rejniških staršev. Zaradi škodljivih premeščenj otrok je vse bolj prihajala v ospredje zahteva, da se morajo biti rejniški starši zmožni uspešno soočiti z vedenjskimi problemi otrok in jim zagotoviti tudi ustaljeno in toplo družinsko ozračje.

Nekdaj so rejnike izbirali po določenih psiholoških značilnostih ali njihovi visoki motivaciji. Vendar odnosi med temi variablami in primernim izvajanjem rejništva niso bili povsem jasni. Tudi proučevanje tistih odnosov v rejniškem domu, ki so povezani z uspešnim rejništvom, ni prineslo zadovoljivih rezultatov. Nedavno so med drugimi variablami proučevali uspešnost rejništva glede na posredovanje socialnega delavca in ugotovili, da je uspešnost zelo povezana z energijo, ki jo je socialni delavec vložil, in količino stikov z rejniško družino. Vse te raziskave kažejo, da kriteriji in postopek izbora uspešnih rejniških staršev še niso povsem določeni.

V članku je opisana študija, katere namen je bil zagotoviti podatke o nekaterih pomembnih korelacijah, ki naj bi jih uporabili pri postopku izbire rejniških staršev. Kot instrument ocenjevanja uspešnosti rejniških staršev so uporabili Heimlerjevo lestvico socialnega delovanja (Heimler Scale of Social Functioning), in to iz dveh razlogov: prvič, lestvica je že na mnogih področjih socialnega dela pokazala možnost napovedovanja; drugič, lestvica sloni na teoriji, ki trdi, da je posameznikova zmožnost delovanja neposredno povezana s stopnjo in ravnovesjem zadovoljstev in frustracij, ki jih doživlja posameznik.

Heimlerjeva lestvica je sestavljena iz treh delov: indeksa zadovoljstva (pozitiven), indeksa frustracije (negativen) in lestvice sinteze. Indeks zadovoljstva zajema pet glavnih življenjskih področij: delo, interesi, družinski odnosi (primarni in sekundarni), prijatelji in socialni stiki ter osebno področje. Indeks frustracije posega

na naslednja področja: energija, osebni vpliv, razpoloženje, zdravje in navade. Lestvica sinteze naj bi omogočila vpogled v posameznikova občutja o njegovem preteklem, sedanjem in prihodnjem življenju. Vprašalnik zajema tudi vprašanja, ki se nanašajo na demografske podatke. V študiji je sodelovalo 468 rejnikov v Calgaryju. Vsi so bili izbrani kot rejniški starši zato, ker so po mnenju socialne službe imeli določene značilnosti, ki naj bi pomenile uspešno rejništvo. Te osebne značilnosti so bile: 1. zmožnost in pripravljenost učiti se in sprejeti pomoč socialnih služb, 2. toplina in zmožnost razumeti potrebe otrok in sprejeti otroke, 3. družina, ki dobro deluje, 4. visoka frustracijska toleranca, 5. zmožnost deliti mišljenje in občutke ter poslušati, 6. dobro fizično in čustveno počutje skupaj s pozitivnim mnenjem o sebi, 7. smisel za humor.

Vzorec je zajel le rejniške starše šoloobveznih otrok, ker je otroke te starosti najtežje namestiti v rejo in ker ta skupina otrok predstavlja največ neuspešnih hamestitev. Iz tega vzorca so nato izločili bolj in manj učinkovite rejnike, in sicer: na osnovi naslednjih kriterijev: število in dolžina namestitev, vzroki, da so otroke premestili, starost in vedenjski problemi otrok ter obseg vključevanja naravnih staršev. V študiji so kot "bolj učinkovite" opredelili tiste rejnike, ki so bili zmožni spoprijeti se z različnimi vedenjskimi problemi, skupaj z resnejšimi problemi in problemi neprilagojenosti; "Kot manj učinkoviti" so bili opredeljeni tisti rejniki, ki so bili zmožni shajati z šoloobveznimi otroki brez resnejših problemov neprilagojenega vedenja. Da bi lahko določili ekstreme v učinkovitosti, v raziskavo niso vključili vmesne skupine. V končni fazi so intervjuvali 112 rejnikov, med katerimi jih je bilo 74 označenih kot bolj učinkoviti, 38 pa kot manj učinkoviti.

Rezultati raziskave so pokazali pomembno razliko med bolj in manj učinkovitimi rejniki. Indeks zadovoljstva je pokazal, da so rejniki v bolj učinkoviti skupini višje vrednotili svoja zadovoljstva kot rejniki v manj učinkoviti skupini. Pri indeksu frustracije so rejniki v manj učinkoviti skupini višje vrednotili svoja razočaranja kot starši v bolj učinkoviti skupini. Na lestvici sinteze so starši v bolj učinkoviti skupini sebi vrednotili višje kot starši manj učinkovite skupine. Demografski variabli - starost in dohodek - sta pokazali, da so mlajši in premožnejši rejniki boljše rejniki.

Rezultati raziskave so potrdili hipotezo, da Heimlerjevo lestvico socialnega delovanja lahko uporabimo pri določevanju bolj ali manj uspešnih rejnikov. Čeprav so mnoge druge raziskave že potrdile nekatere od obravnavanih vidikov, so v tej raziskavi nekatera področja, ki do sedaj še niso bila zajeta: zakonski odnosi, spolnost, osebni vpliv, občutki negotovosti socialnoekonomski status, starost itd. Čeprav ima ta študija tudi nekatere negativne strani, sta avtorja prepričana, da je lahko v veliko pomoč socialnim službam pri pridobivanju novih rejnikov.

Fripravila:

Lidija KUMIČ